

NEMZETI ÚJSÁG.

HAZAI ÉS KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOKBÓL.

Alapító Kultsár István táblabíró, kiadja özvegye.

Harmíneznyolczadik év.

47. szám.

Pest, Pünköszt hava 23kán

1843.

TARTALOM.

Hazai napló. Kinevezés. Országgy. követek. Országgy. (megnyitás, ő Fölségük megérkezte, k. k. levél és rendszabály az országgy. megnyitására, nádor ő fős. és kir. személynök beszédük, kegy. ktr. előadások). Korunk ügyei (Vasutak, vámok, Flume, Győr, Pozsony, Folyt.) Vidéki lev. Hontból (közgy: papi tized, b. Wesselényi Miklós levele, megy. és városi lev., nádor ő fős. a büntető törvényjavallatot megküldi), Szabolcsból (közgy: megyei lev.), Nógrádból (visszapillantás a követválasztásra).

Külföldi napló. Angol-, Törökország Egyptom.

Sajtó-ör. Magyar Életképek.

Lapvizsga. Jelenkor, Világ, Pesti hírlap.

Hirdető.

HAZAI NAPLÓ.

Kinevezés. Ő cs. s ap. kir. Fölsége Kraugjevich István pakráci görög n. e. püspököt dalmátországi és isztriai g n. e. püspökké nevezni legkegy. méltóztatott.

Országgyűlési követek. A szombathelyi káptalanból Laky Károly; kassaiából Turcsányi Ferencz urak.

Országgyűlés. Pozsony, majus 18. 1843. A Pozsonyban egybeült törvényhozó testület első országos ülését majus 18kán tartá, a főrendeit táblánál nádor ő cs. kir. fölsége, a képviselőit pedig a kir. személynök elnökléte alatt. A képviselői táblánál az ülést kir. személynök ő excellentiája velős, és a kor kívánatához minden tekintetben hozzámért beszédrel nyitá meg, mellynek remek kifejezéseit a KK. és RR. többszöri eljenezéssel méltánylak; s azon megnyugtató meggyőződés emelkedett minden jelenlévő kebelben, hogy azon közbizodalom, mellyel bármely színű politikai fél ő excellentiájára tekint föl, jelen hongyülés alatt is nem csak főnmarad, de (ha ugyanez lehető még) növekedni fog. Ezen személynöki beszédre válaszolt b. Rudnyánszky esztergomi káptalan követe*), miután személynök ő cs. királyi fölségének, és a főrendeknek üdvözlésére küldöttséget nevezett; melly küldöttség hivatalában eljárván, szinte a KK. és RR. is a főtábla által gróf Nádasdy Ferencz váczai püspök szónoklata mellett atyafiságosan üdvözöltettek. Mire személynök ő excellentiája a délután közünkbe érkezendő kir. Fölség üdvözlésére küldöttséget nevezett, mellynek szónoka Pyrker János egri érsek leend.

Ugyanez nap délutáni hat óra felé érkeztek meg a hozzájuk határtalan szeretettel, s hódolattal ragaszkodó hű magyarjaik körébe ő cs. kir. Fölségük dicsőségesen uralkodó apostoli királyunk és királynénk Metternich hg, Kolowrat és Segur grófok ő exc. kíséretében a Bécs gőzön. S bár az öt órakor fölöttünk átvonuló föllegek dörgése, és a lehulló zápor egy kevés időre fedelek alá kényteték is a roppant közönséget, de a föllegek elvonulása után az első ágyú-durradás minden Pozsonyban levőt a Dunához siettetett; mert mindenki szíve legforróbb vágyát látta teljesülni abban, ha a legjobb királyt ha nem többször, legalább egyszer élteben lathatta. Az örömmek, melly minden keblet meglepett hazánk e nagy ünnepnek, leírására gyenge a toll; ezt látni, ezt tapasztalni kell. Ő Fölsége magyar huszár-egénruhában ültöködve már a gőzösről többször köszöntötte a roppant számmal összegyűlt közönséget, s miután kiléptek a Pozsony városi tanács által üdvözöltetett, a primási lakba kocsizott, hol magát az alatt öt látni ohajtó sokaságnak az ablakon többször megmutatván hű magyarjai keblében azon édes meggyőződést ébresztette, hogy nincs magyar, ki határtalan szeretettel, a lehető legna-

gyobb tisztelettel, szívvél, egy lélekkel nem ragaszkodnék honunk e jó atyjához, e jó királyához.

Kegyelmes királyi levél, az országgyűlésnek megnyitására kiadott rendszabállyal. — Első Ferdinand, Isten kegyelméből ausztr. császár, Magyar- és Csehországok néven ötödik királya s a t. s a t. főséges főherczeg, szeretett bátyánk! A legközelebbi országgyűlés kezdetére s királyi kegyelmes előadásaink átadására készült rendszabályt, kedveségednek a végből küldjük át kegyelmesen, hogy szerinte a kívánt utasításokat, mind azoknak, kiket illet, kedveséged jókor atadja, s magát a rendszabályt Pozsonyban egybegyűlt szeretett Magyarországnak és hozzá kapcsolt hű Karai s Rendeivel közölhesse; egyebiránt — s a t. Költ Bécsben, maj. 6án 1843. évben. — Ferdinand m. k. Gróf Mailáth Antal m. k. Névery Sándor m. k.

Rendszabály az 1843ki országgyűlés kezdetére Pozsonyban. Az országnak husvét utáni negyedik, majus 14ére esendő vasárnapra Pozsonyba egybegyűlt Rendei s Karai, f. e. maj. 18. tartandó ülésükből minden rendből alakítandó ünnepélyes küldöttséget nevezendnek ki köreikből, az egybegyűlt KK. és RR. nevében ő cs. kir. apostoli Fölségének (ki ugyanaznapra rendelé ismeretlenül érkezését) a primási palotában üdvözlésére. E küldöttség maj. 19. a primási palotába fog menni s megnyervén valóságos benső főkamr. hely. Zichy Ist. gr. által a bebecsátást, ő cs. s ap. kir. Fölségét a KK. és RR. nevében alázatosan üdvözlendi és meghívandja, s ő cs. és ap. kir. Fölségétől feleletet nyerve, legott az országgyűléshez küldetéséről jelentést teendő, visszatér. E jelentés után a KK. és RR. a tudtukra adatandó órára ugyanazon primási palotában fognak megjelenni. S miután ő cs. s ap. kir. Fölsége a magánkápolna imakarzatába ment, és az apostoli keresztet előtte vivő praelatus az imakarzat alatt helyet foglalt, a KK. és RR. mennyiben e kápolna terjedete megengedendi, a kápolnába, hol a sz. Lélek miséje énekeltetendik, lépnek, a többi KK. és RR. részint az előcsarnokban részint a nagyobb teremben megállapodván. A mise végével ő cs. ap. kir. Fölsége szobájába vonul, hogy ez alatt az ország primása s pap-sága a kápolnából visszatérhessen. Ez alkalommal a k. ajtónállók helyettes Eszterházy Kár. gr. mestere a hozzátartozókkal és udvariakkal együtt ügyelni fog, hogy a kápolnabai menet s kápolnabóli kimenetkor minden zavar elkerültessek. Végre ő cs. és ap. k. Föls., a prael. keresztel előlépven a nagy terembe megy, s a földtől három lépcsővel magasb, posztóval bevont s mennyezetes trónra lép, hol jobbra a második lépcsőn a kir. lovászmester Batthany Imre gr. kivont karddal, a harmadik lépcsőn pedig a császári udvari főmarschal Goess gr. ur mint főudvarmestert képező a pálczácskával, balra pedig harmadik lépcsőn a főnemlített val. ben. titk. kam. és főispán Zichy Ist. gr., mint főkamrási képviselő fognak állni. A sikon jobbra a magyar testőrség századosa, lovagságtábornok Vécsy August gr., balra ő cs. s ap. kir. Fölségének segéde, tábornok Wratislaw gr. foglalják el a helyet. E mellett állandó a magyar ud. korlátok Mailáth Ant. gr. és nemzeti nyelven ő Fölségének szándokát és ezt támogató indokokat röviden előterjeszt; maga pedig ő cs. s ap. királyi Fölsége, latin nyelven szóland a RR. Azután a magy. k. udv. tanácsos az írásba foglalt és lepecsételt kegyelmes k. előadásokat átnyujtandja a főnidezett m. kir. ud. korlátoknak; ez pedig ő cs. és ap. kir. Föls. átadandja; mellyeket ő cs. és ap. kir. Fölsége az ország primása

kezébe tesz le, s cs. kir. kegyelmét az összes KK. és RR. megigéri. Utójjára ugyanaz ország primása ő cs. ap. k. Fölsége iránt alázatos hálaadást mondand, és ő cs. s ap. kir. Fölsége előrendü tisztelői s az ország nagyjai kíséretben szobájába tér. A KK. és RR. pedig az ország ház termébe mennek, az ott nyilvánosan fölolvassandó kir. előadásokat kihallgatandók, és minden tanácskozás nélkül haza térendők.

Az ország nádorának ő cs. kir. főherczegségének 1843. majus 18án a méltóságos főrendek országos ülésében mondott beszéde.

Méltóságos főrendek!

Midőn a méltóságos főrendeket jelen helyen egybegyülekezve üdvözlöm, — semminincs, mi a törvényhozói kötelesség betöltésére nézve a méltóságos főrendek részéről annyira meg nem volna már, hogy ez iránti kívánatnak helyét vélném

A méltóságos főrendeknek a fejdelem és haza közjavát s ekép az ország nyilvános jólétét és intézvényeink nyomán az idő körülményeihez képest legjobban előmozdítani törekvő szándékát régtől fogva ismerem s nem kétkedem, hogy azon benső hajlandóságnak, mellyel a méltóságos főrendek iránt viseltetni meg nem szünök — önök irántami viszonyos régi bizodalma továbbá is megfelelő.

Ekép érezve méltán táplálhatjuk azon reményt, hogy azon ohajtás betöltésére, hogy a jelen országgyűlés, a mennyei lény segédalmával üdvös törvények gyümölcsét hozza — amlgos főrendek teljes mértékkel járulandanak.

Királyi személynök ő nagy méltóságának 1843iki majus 18án a tekintetes karok és rendek országos ülésében mondott beszéde. Tekintetes karok és rendek! Az 1840iki országgyűlés a közmegelegedésnek érzései között szétoszolván, bőséges alkalom juttat a nemzetnek, az áldott béke élesztő karjai között, a közbejött három évben ön magára fordítani figyelmét, és valóban kevés korszakot foghatnánk találni történetünkben, mellyben a köz szellem e részben éberebb, kiterjedtebb, és állhatatosabb lett volna. — Az országos választmányok feszült szorgalommal végzik munkalataikat, a megyék, más törvényhatóságok, az időszaki sajtó eddigelé nálunk nem ismert hatással fölfogták, minden oldalról fölvilágosították a kor kérdéseit, s azokat hazánkra alkalmazva, hosszú sorozatban állíták elő a nemzet boldogságára, kifejlődésére czélzó indítványokat, javallatokat a törvényhozásnak termékeny, hasznos, de egyszersmind nem könnyű munkalatu anyagul szolgálókat.

Ugyanis, nem egy új polgári társaságos élet első megalapításáról, vagy rablánczait szétzaggatott, és minden főnálló kényszerített viszonyokat lerombolt nép új átöntéséről vagy onalunk szó; egy kilenczedfél századot átélte polgári létnek szilárdítása, és javítása van itt kérdésben — nemzetünk az időnek századokig reánk nehezedett viharai között csak legdrágább kincsét, nemzeti szabad alkotmányát mentette meg; szabadnak mondom, mert hol vala nemzet, kivált a múlt idők megszorító képzetei szerint, mellynél többen részesültek volna a szabadság áldásaiban, mint nálunk, és valljon ki van-e egészítve a kör, mellyet tovább terjeszteni, mellybe többet bevenni nem lehetne? nincsen; — bőven folyt nálunk mindig a szabadságnak forrása, nem tiltottunk, sőt önkényt meghívtunk mindent, ki képes, s érdemes vala annak élvezésére, használatára — mi szabadságot nem keresünk, nem kérünk, nem erőszakoltatunk; — mi azt — Istennek legyen

*) Beszédét közleni fogjuk.

hála — bírjuk: de épen azért, mivel bírjuk, féltekenyek valánk e drága kincs őrzésében: és közintézmények, viszonyok támadának polgári életünkben, sőt a szabadságos osztályok egyes felekezeteiben is, messze szétágazók, századok által meggyökeresedettek, s jelenleg is főállók, mellyekkel a szabadságot az idők képzete szerint mint megannyi kötelekek által meghonosítottuk, magunkhoz szorítottuk, és a mellyeket, a mennyiben az idő változást, vagy legalább tágitást kíván, nem egyszerre szétvágni, de halkan és vigyázva föloldozni lehet és kell: illy körülmények között rögtön változást vagy a bár honnét eredő önkény, mellyről azonban ez uttal szó nem lehet, vagy a gondatlanság tehet, melly vagy célzt vesztve, nem várt ellenzésre találva, gyengítve a hasztalan öszveütközés által a nemzet erejét, vagy — a mi legkárosabb — megsértve a virágzó, és gyümölcsöző szabadság fájának gyökerét; melly majdan messze másokra is kiterjesztendé jótékony árnyékát, és megszorítaná sarjadékait — végkép és visszahúzhatatlanul előné épen azon szabadságot, mellyet jó szándékkal ugyan, de meg nem fontolva, készületlenül, időnek előtte kiterjeszteni kívánt; — és épen ezen tekintet az, melly a nemzet boldogságára, és kifejlődésére célzó javallatok és indítványok között megnehezíti a választást, és még inkább az alkalmazást; — azonban ő Fölségének, ősi szabad alkotmányunk örökös őrijének, és az országosan egybegyült rendeknek bölcsesége leend majd e részben is a célra vezető fonal, és ha nem hibázok — az ellenkező véleményeknek minden elfogultság nélküli megfontolása, méltánylása, és egy részről a főálló intézményekhez, más részről az időnek kifejtett szükségeihez, és kívánataihoz való böles alkalmaztatása, a legbiztosabb eljárási mód; mert illy körülmények között, hol — belső meggyőződéseim szerint — minden színületű felekezet hazánk javát hordja szívében, az ellenkező véleményt nem tűrni, gyanúsítani polgári vétek; önvéleményünkhez pedig minden ellenkező tekintetek félretételével ragaszkodni, polgári hiba.

De mindenek előtt a polgári élet kifejlődésére elkerülhetetlenül szükséges, hogy a nemzeti test erős és egészséges, s ennek következtében az átalakulás korszakában is a nemzet boldog s megelégedett legyen. Valamint az emberi testben megkívántatik, hogy az éltető organumok ép állapotban, s öszvehangzó működésben legyenek, és csak az egészséges gyermekből lehet virágzó ifjat, erős férfút, és tartós öreget várni: úgy a nemzeti testben is, annak minden életszakában, hogy éljen, annál inkább hogy gyarapodjék, a polgári testet éltető és föntartó organumokat nélkülözni nem lehet. — Személy s vagyombeli bátorság, tisztelet, engedelmség a főálló törvények iránt, erős, ellenállhatatlan hatalom azoknak végrehajtásában és a törvényrontók megzabolázásában a polgári igaz szabadságnak fő tenyésztője a törvényes rend, és a törvények megtartását belső ösztönből eszközölő vallásosság, és erkölcsiség közönségesen — polgári alkotmányunk kiegészítő részét tevő minden rendek törvényes jogainak méltánylata, föntartása, a különböző vallás, és nemzetiségi felekezeteknek, egymás iránti nem csak hideg eltűrése, de forró szeretete, és az alkotmány egységében szoros öszveolvadása, nálunk különösen azon lényeges előleges föltételek, mellyek nélkül a nemzet alig tud élni, annál kevesebbé pedig előre haladni — mellyek mellett ellenben átalakulásunk nem egy — hosszasan tartó előfájdalmak utáni, gyakran halált okozható újra születésnek, de egy természetes, önkényt következő, minden lépcsőzetében megelégedéssel párosult kifejlődésnek leend gyümölese; s így is kell ennek a dolog természeténél fogva lenni — mert épen az élő embernek, a jelenvalóságának vannak legerősebb igényei az élethez, és bár a jövődőség java szemünk előtt forog is, önszemélyünkre, és a jelenre is megelégedést, boldogságot kívánunk a polgári társaságtól, mert e földön mulandó időben él az ember, és itteni létének biztosítása, kellemetesítése végett állott öszve a polgári társaság. Melly szerencsés, természetes öszveköttetés! a mi a jelenkornak jó létet ad, ugyanaz alapítja a jövőnek boldogságát, s előhaladását, mert csak e-

rőstől származik erős és jó. Törvény által elvannak rendelve nálunk is emez a nemzeti test életességére nélkülözhetetlen organikus kellőségek, ezeknek teljes erejükbeni föntartása, s a mennyiben hatásuk időjárával fölakadott, vagy bár mikép megakadályoztatott volna, helyre állítása, kiterjesztése — a törvényhozás első teendői közé látszatik tartozni.

Mély hálával tartozunk eleinknek, kik több százados véres küzdelek között nemzetiségünket, polgári alkotmányunkat föntartották, nem esoda hogy annyi baj, s veszély között örökségben nem hagyhatták reánk azon hasznos intézményeket, mellyek már most az egész művelt világban a társaságos élet első szükségeihez tartoznak, és a mellyeket más nemzetek, gyakran eleink védfal gyanánt szolgáló vitézsége által is biztosítva, régóta meghonosítani kezdetek. Mi e tekintetben új nemzedék vagyunk, sok még e részben nálunk a tennivaló, ügyekezünk tehát, mennyire erőnk engedi, a létezőknek kiterjesztése, a hijányzóknak megalapítása által megszerezni a polgári társaságos életnek ezen első, mindenki által, bármelly politikai felekezethez tartozzék, jótékonyan elismert szükségeit. Így hogy többek között a legkitetszöbbséket említem — javítsuk a vétkest, biztosítsuk személyünket, és vagyonyunkat, szilárdítsuk hitelünket, készítsünk utakat a közlekedésnek és kereskedésnek közakarattal, és erővel, és ha majd rövid időn fedezve s előállítva lesznek ezen első szükségjeink, a gyarapodó jólét és megelégtetés érzései között ismét újra természetes folyamatban fog terjedni, kifejlődni a nemzetnek szellemi s anyagi boldogsága.

Már talán sokat is, és tudva lévököt mondva, visszaétem a tekintetes karok és rendek figyelmével; de kiki azt teszi a haza oltárára, mit belátása szerint jónak, s hasznosnak lenni gondol, s e legyen az én-mentségem is. Nincs is egyéb hátra, mint hogy néhány szót csekély személyemről szóljak. — Fölséges urunknak kegyelme s parancsolatánál fogva másod ízben lépek föl ezen valóban terhes elnöki pályán, mellynek azonban megvan — ha szerencsések vagyunk — a maga kelleme, és édes jutalma, melly elfelejtet, sőt kedvessé tesz minden fáradságot; a tekintetes karok és rendek bizodalma, és hogy kimondjam — mit szívem érez és ohajt — vonzódása és szeretete, talán nem hizelekdem magamnak, ha még most is egész valómat átjáró örömmel kimondani bátor vagyok, hogy ezen jutalomban a mult országgyűlése alatt részesülni szerencsém vala — a legnagyobbban, mellyet polgár polgárnak — az öntudat érzeten kívül adhat. — Kérem istenemet, hogy oda vezérleje minden szándékomat, és tehetségemet, hogy a tekintetes karok és rendek részéről is ezen jutalmat megérdemelhessem, és pedig bármelly ohajtott legyen az, nem csak magamért, de főképen a köz jóert, melly az illy egység által mindig előmozdítottatik: — részemről ismét nyílt egyenesszívűséget, minden párt és vélemény tekintete nélküli részrehajlatlan elnökségi eljárást, fejedelmem, hazám, a tekintetes karok és rendek, és magam törvényes jogai föntartására eltökélt szándékot hozok, fogadok és ajánlok: s így lévén lelkesítve, s olly férfiak által környékezve, kik nagyobb részt a haza szolgálatának mezején keletkezett barátságos viszonyainknál, — mindnyájan pedig küldöik bennük helyhezettett bizodalomnál fogva, tiszteletem, és szeretetem érdemes tárgyai — egész bizodalommal, sőt örömmel lépek föl ezen elnöki székre, és szíves hajlandóságukat, barátságukat, s elnöki nehéz tisztemnek hazafiúi gyamolítását kikérve, s a nagy törvényhozói munkához erőt, egészséget, s megelégedést kívánva, minden hazafi kebelében bizonyos visszhangra találó fölkiáltással végzem beszédemet: Isten éltesse, tartsa meg a királyt, virágoztassa, boldogítsa az áldott kedves hont!

A kegyelmes királyi előadások. Ő császári s apost. királyi Fölsége legkegyelmesebb urunk nevében, fönséges főherczeg, föntisztelendő, tisztelendő, becsülendő, tekintetes és nagyságos, nagyságos, nemes és nemzetes, becsületes és gondos nemes, Magyarország és hozzácsatolt tartományok karainak és rendeinek, kik

vagy személyesen vagy követekként hivatalnokoskodva, küldöik nevében, ő császári s apost. királyi Fölsége által hirdetett országgyűlésre öszvejöttek, kegyelmesen meghagyatik:

Ő császári apostoli királyi Fölsége, nem kevésbé ügyelve a törvények megtartására, mint a közboldogságot szünetlenül előmozdítani gondoskodó atyai szíve sugallatát követve, idézé a KK. és RR. a jelen országgyűlésre, hogy azon atyai akaratát, mellyet királyi tekintélyenél fogva szeretett Magyarországa és a hozzá kapc. olt tartományok közszükségei boldogsága javára szentesített törvények által kinyilatkoztatott, bővebb üdves intézkedések hozzájárultával tanusítsa. Annál fogva legkegyelmesebben kívánni méltóztatik ő cs. és ap. kir. Fölsége:

I. A KK. és RR. a mult országgy. 3. 4. és 5. törvényeziknei értelmében kiküldött országos választmányok munkálatait, előadva mik ezeknek útmutatása szerint a közjóra szolgálódnak találatandnak, annak idejében ő Fölsége elébe terjesszék.

II. Fordítsák figyelmüket azon szomorú eseményekre, mellyek az ország némelly megyéiben, a közügyek tárgyalására határozott gyülekezeteknél, gyilkolások és legterhesebb kicsapongások véghez vitelével, mellyekről atyai szíve mély fájdalomra értesítetett, — történtek. Ezek, ha jövődöre meg nem gátoltatnak, a nyilvános tanácskozásoknál minden fontosságot és méltóságot eltörölve, világos hogy sem személyes sem vagyombeli bátorságot, annál kevésbé szavazatszabadságot az illy gyülekezetekben nem biztosítanak: azért ő cs. s apost. kir. Fölsége legfőbb gondjai közé tartozik, hogy azon hibáknak, mellyek a megyei gyűlések tartásánál már ő cs. és ap. kir. Fölsége dicső emlékü őse alatt, mikép az 1790. királyi előadások 5. pontja bizonyítja, becsüztak, azon időtől fogva pedig a törvényes szabadságali visszaélésse nevedektek, eltörlésére s hatályos gátlására a III. R. II. czimének Sik §. s az 1723: 58. tez. értelméhez képest a KK. és RR. tanácskozzanak, és e cél elérésére szolgáló alkalmas eszközöket ő Fölségének bemutassák.

III. Azok közé, mik gyorsabb tárgyalást követelnek, ő cs. s apost. kir. Fölsége a negyedik rendnek az országgyűléseni jelen állása iránt tett panaszeit is kegyelmesen sorolja, hogy addig is, míg az 1790: 67. és 1829: 8. törvényezikkek következtében az országgyűlés elrendelésének ügye törvényileg meghatározatnék, a szabad királyi és bányavárosoknak azon joguk, miszerint az országos alkudozásokhoz szavazatukkal járuljanak, a törvények értelmében megalapítva legyen.

IV. A virágzó kereskedés fömelmtyüinek — mellyek alkalmas nyilvános közlekedési eszközökből állanak — hiánya mindennap érezhetőbb; azért ő cs. és apost. kir. Fölsége ezen sürgető szükségben segíteni ohajtván, a KK. és RR. kegyelmesen fölszólítani parancsolta, hogy a fölállítandó, vagy a mennyiben már léteznének illy közlekedési segédeszközök, de főleg egy meghatározandó útrendszer állapítása iránt, s nem csak a vonalokról és ezeknek különböző fokozatairól, hanem egyszersmind e munka véghezvitelére s föntartására szükséges erőkről, s mikép gyakorlatandó kellő fölügyelés módjáról, mellyeket más helyeken a tapasztalás helyeslett, és mellyek a czélnek mindenkép megfelelnek, — értekezzenek, és legmagasabb szentesítése alá terjesszék.

V. Amár az újabb törvények által a magánosok hitelle szilárdítására több üdvös intézkedések tételtek legyen, de ezeknek sikere meg nem felelt a reményeknek, többek között a jelenséges bírói végrehajtás nyomán eredő árverések hibái, amaz ingatag és bizonytalan föltétnek, mellynek a birtokok az 1836: 15. t. czikknél fogva alávetvék, tulajdonítandók. Azért mind a magánosok hitelének mind a nemzeti ipar fölvirágoztatásának legkitünőbb érdekében áll, hogy ezen szükségben is a létező országos alapintézkedések vonalán, ő cs. és ap. kir. Föls. megegyezésével segítessék. Hogy az országban uralkodó hitelfogyatkozás eltávolitassék és nyitassék út észszerű s gyümölcsöző gazdaságra szükséges pénztököket hosszabb időre is azonnal és mérsékelt kamatokra kapni.

VI. A KK. és RR. kegyelmesen kinyilatkoztatni parancsolatik: hogy e cél elérésére

legtöbbit használandana, ha a birtokosok részére alakítandó zálogra kölcsönző bank minden részről, tekintettel az 1840: 21. t. cz. 19. és 20. §§. szorgalmasan megfontoltatnék és a külföldön létező hasonló intézetek példájára a legcélszerűbb törvények alkottatnának.

VII. Azon terhet, melyet a pozsonyi háztulajdonosok az országgyűlési tagok számára szolgáltatott ingyen-szállások által viselnek, maguk a KK. és RR. már mult országgyűlés alkalmával ápril 25-ől kelt fölterjesztésükben jelentenek; — kívánja tehát ő cs. s ap. kir. Főlsége, hogy az országgyűlési szállásokért adandó kárpótlás tanácskozás alá vétessék, s ugyan e tárgyban ő főlsége elébe még jelen országgyűlés alatt törvényjavaslat terjesztessék.

VIII. Az, mit ő Főlsége a KK. és RR. nek még az 1837-ki kegyelmes előadásokban meghagyni az iránt kegyelmes méltóztatott, hogy mivel akkor az országos választmányok, s 1827-ben nevezett határszéli küldöttségek költségei födezése végett, ő cs. kir. főlsége az ország nádora részéről tett közbevetésre, az országos pénztár hiánya miatt saját királyi kincstárából 262,606 fr. 29/10 kr. előlegeztetett, a KK. és RR. azon összegnek a k. kincstár részére hová előbb megterítéséről gondoskodjanak, most, miután az 1836. és 1840-ki országgyűléseken kirendelt országos választmányok költségeinek hozzá járulta által azon előlegezés 488,566 ft. ezüst pénz, és 24,313 ft. 2 kr. w. w. nevezetes sommára növekedett, — annak szüksége sürgetősebb, — ő Főlsége tehát a legfőbb kincstárát terhelő olly és annyi közszükségű kiadások által indítva kegyelmesen kívánja, hogy az érintett kölcsön gyors visszatérítéséről gondoskodás történjek.

És ezek, melyeket ő cs. kir. s ap. Főlsége a KK. és RR. nek kegyelmesen előterjesztetni azon hozzáadással parancsolt, hogy a KK. és RR. ezen legfőbb akarataknak úgy fognak legbizonyosabban megfelelni, ha állandó szorgalmukkal, az idővel gazdálkodást tekintve, azon kívül minden ügyekezettüket oda fordítandják, hogy a köztárgyalások alkalmával kellő rend, s a szavazatok biztosítása azok részére, kiket illet, az 1625: 62., 1723: 7. értelmében megtartassék. — Egyébiránt ő cs. s ap. kir. Főlsége a KK. és RR. nek cs. kir. kegyével legkegyesebben és állandóul hajlandó marad s at.

Korunk ügyei. (Vasutak, vármok, Fiume, Győr, Pozsony. Folyt.)

Az egész világ tudja, és így nem szükség bővebben értekezni, hogy a vasutakra nézve nincs veszedelmesebb mint a párhuzamos vonal. A fiumei vasutnak pedig ilyen vonala lesz. És e vonal a triesti vasut. — Ha a tényező erőt tekintjük, melyet az austriai kormány vasutjaira fordít, könnyen jósolható, hogy a triesti vonal kész lesz mielőtt Magyarországnak a fiumei vasut tervét elkészíthetjük. És így a kereskedés már a triesti vasuton élénken fog működni, mikor a fiumei pálya föláll. A kereskedés természete pedig olyan, hogy ha valami vonalhoz szokik, azt könnyen el nem hagyja. Itt még egy észrevételt kényszerítem tenni. Az austriai kormány nyilatkozata szerint ő a vasutakat nem fogja tartani ön igazgatása alatt, hanem bérbe adandja azokat. A bérlők megint a kereskedés természete szerint mindent elkövetendnek, hogy a triesti vonalon megtarthassák a közlekedést, a fiumeitől ezt elidegenítvén. E küzdésben a fiumei vasutnak szükségkép vesztenie kell, mert a triesti europai vonal több erővel, több resourceokkal bír mint a fiumei tartományi vonal. E küzdés a triesti vasut mellett még azért is sikerül, mert a triesti kikötő a kereskedésre, hajózásra sokkal alkalmasabb a fiumeinél. És bár mennyit költsön is az ország a fiumei kikötőre, a quarneroi Golf természetét változtatni Európának összes ereje nem képes, annyival kevesebb Magyarország egyedül.

Lehet itt azt mondani, s talán fogják is, hogy a triesti és fiumei vasutak egymással concurrentiába lépni nem fognak; a triesti vasuton jární kelní fog az europai kereskedés az

adriai tengertől a balti tengerig, a fiumei vasuton tisztán magyar kereskedés élni. De ez állítás is csak félig meddig igaz, t. i. csak a mennyiben magyar természetűek vitetnének ki; de mi külföldről hozattatnék be, az a triesti vasuton Bécsen keresztül, és a Dunán fog hozzánk nagyobb részben jönni. És e vonal föntartása végett lesz a már érintett küzdés a triesti s fiumei vasut között.

Ha az ország a magyar kereskedés Fiume felé akarja vezetni, nem szükség annyi pénz költeni, mennyi a buda-fiumei vasutra kívántatik; azt kevesebb költséggel is elérhetni. A magyar kereskedés természetes vonalai a folyók. A magyar kereskedés gőzösök által a Dunán le, a Száván fölvezetettetik; választassék a Száva jobb partján egy alkalmas pont és onnan építtessék egy vasut Fiumeig. És sokkal olcsóbb lesz a fiume-budai vasutnál. Ezt átlátta egy privátársaság; és e társaság által tervezetett már vasut Sziszektól Károly várig. Ha az ország a fiumei kereskedés végett valami lépést szükségesnek talál, biztosítsa e társaságot úgy, mint az ausztriai kormány a velence-milandi vasutat, mint főlebb érintettük; és ha az ország a sziszekárolyvári vasut sikerét látja, ha kívül, hogy ebből nagy haszon hármlik az országra, ha az ország még ezután is kívánja, hogy a vasut folytattassék, lehet akkor úgy rendelkezni mint az jönnek fog látszani. Ez minden esetre biztosabb eljárás, mint a millióokkal experimentálgatás. Mert a fiume-budai vasut a mint az most tervezetetik, nem több experimentumnál.

Vizsgáljuk most a másik tervet, Magyarországnak vasutak által kieszközölendő összekapcsolatását az adria-balt-tengeri europai vonallal.

Mondók már, hogy ez kétféle módon vihető ki. Az egyik vonal Budától Győrön keresztül Bécsbe, a másik Pestről Pozsonyon keresztül Gánsendorfnál a Ferdinand-északi pályára vezet. Szemléljük e két vonalt egyenként közelebről.

A bécs-győri vasut egy társaság által, egy magyar báró vezérlete alatt nagy lármával tervezetett most négy vagy öt esztendeje; hirtelre, minő roppant haszon fog keletkezni belőle az egész országra, és minden egyes részvényesre; összeköttetésbe hozattott egy csatornával, mely ép azon társaság vezére által tervezetett a Dunának Tiszávali egybekapcsolására; és találkozott több magyar, ki részvényeket vett, részint nyereség-remény fejében, részint az ország java előmozdítása végett. De nem sokára kivilágosodott, miszerint ez ígéretekben igen sok szemfényvesztés rejlett. A társaság nem kezdé munkálatait Bécsből Magyarország felé, hanem Badent Bécsesen szándékozott összekötni. Eleinte e munkálódás szárnyvonalként nevezetett; ez ürügy alatt dolgoztak egy ideig; de a szárnyvonalkészítés, nem fordult a társaság ereje Magyarország felé, hanem folytattattak a munkálatok Neustadt felé, ürügyül fölhozattván, hogy a vasut onnan Sopronnak vezetendik. Midőn a vasut Neustadtot elérte, ismét nem fordult Soprony felé hanem Gloggnitz felé a Schneeberghez. És így a bécs-győri vasut, noha tíz mértföldre terjedett, noha elnyelte mindazon pénzt, mely a magyar vasutra magyarok által szánva volt, mégis Magyarországnak csak egy arasznyira sem terjedett. Ámításul azonban mégis a „bécs-győri vasut“ nevet viselte, míg az austriai kormány e helytelenségnek (igazi gúnynévnek) véget vetvén a bécs-győri nevezetet megszüntette, és e vonalt bécs-gloggnitzi vasutnak nevezeteni parancsolá. S most a társaság vezére társait azon nyilatkozással lépte meg, hogy a társaság a Bécsből Győrre építendő vasutról egészen lemond.

Csak journalistai kötelességünknek felelünk meg, midőn ezen, a bécs-győri vasut-társasága szigorú megrovást érdemlő eljárásának szomorú hatását Magyarországra nyíltan előterjesztjük.

Az első szomorú hatás azokat illeti, kik Budáról Fiumeig vasutat terveznek. Mindenki átlátja a rivalitást, melyben a fiumei és triesti vasut állani fog, és ime egy magyar társaság, egy magyar báró vezérlete alatt, sok magyar pénzzel, Magyarország java előmozdítása ürügye alatt Bécsből Triest felé tíz mértföldre terjedő vasutat készített, azt az austriai kormánynak minden pillanatban átadandó. Ez által a fiumei vasut létezhete igen nehezített, mert mennyivel előbb készül el a triesti vasut, annyival kevesebb lehet remélni, hogy a fiumei vasut valahára létre kaphasson.

Ezt mi nem azért jegyezzük meg, mintha nagy szerencsétlenségnek tartanók, mert ép e cikkünkben nézeteinket e tárgyról kimondottuk; de részvétlenségünk azt hozza magával, hogy a fiumei vasut pártolónak jeleljük ki tervük kivételének akadályait és kútfejeit.

A másik szomorú következés az, hogy a bécs-győri vasut a pest-gánsendorfi vagy is rövidebben a magyar centralis vasut létrehozását négy esztendő óta gátolta.

Az egész világ tudja, hogy a Ferdinand-északi már több évek előtt szárnyvonalként Gánsendorftól Pozsony felé a magyar határszélig vezetése szándékolatott, mely ott a magyar centralis vasuttal találkoznán Pestet, — Magyarország szívé — a Ferdinand-északi pályával való összekötendő. A Ferdinand-északi pálya austriai eljárás mód szerint a kormánytól engedelmet kért az említett szárnyvonal építésére. Ekkor fölállott a bécs-győri vasut vezére azon thesissel, hogy ez engedmény által paralelvonal létesíttetnék; és a bécs-győri vasutra engedmény már lévén — t. i. Bécsből a magyar határig — a gánsendorfi szárnyvonal ne engedtessek meg; és nem is engedtetett meg. De a bécs-győri pálya vezére még országgyűlésünket is el tudta ámítani; mert midőn a vasutak kérdése az 1839-ki országgyűlésen szőnyegre került, sokan a bécs-győri vasut mellett szólottak, annyival is inkább, mert ép akkor a bécs-győri vasut vezére azon csatornát tervezte, melyet, mint a Dunát a Tiszával összekötendő már említettünk. A bécs-győri vasutnak az országgyűlésen jelenlevő elámitott pártolói egy repraesentatiót eszközöltek ki, melyben ő Főlsége megkérte, hogy a szárnyvonal építését Gánsendorftól a magyar határig engedje meg ugyan, de azon megszorító hozzátétellel, hogy e szárnyvonal használása a társaságnak addig meg ne engedtessek, míg a vonal Pestről az említett szárnyvonalig kész nem lesz.

Az osztó-igazság e helyzetben azon kérelmet következtette volna ő Főlségéhez, hogy a bécs-győri vasut (akkor még szárnyvonalként nevezetett bécs-badeni pálya) használatni ne engedtessek. De ez nem történt, hanem ő Főlsége csak arra kértetett meg, hogy a bécs-győri vasut társaságát kötelességei teljesítésére szorítsa. *)

De a gánsendorfi szárnyvonal nem engedtetett meg, mert a mint mondom a bécs-győri vasut vezére ezt paralelvonalnak állította, és így a dunai baloldali, vagy is centralis vasut sem jöhetett létre.

E szerint a bécs-győri vasut vezérének köszönheti Magyarország, hogy a fiumei vasut létrehozása nehezített, és a centralis v. dunabaloldali vasut három esztendeig akadályoztatott.

A győr-bécsi vasut tehát most létrejönni nem fog, mert a társaság saját céljáról lemondott. Ez magában nem kár, mert a bécs-győri vonal természetelleni vonal. A bécs-győri vonal célja lett volna Magyarországot összekötni az europai adria-balt-tengeri vonallal, de ép e célja a vonal természetelleniségét bizonyítja be. Mert Magyarországnak három negyedrésze a Duna baloldalán fekszik,

*) A ki e tanácskozásokat közelebről ismerni akarja (és valóban méltó hogy bővebben ismertessenek), olvassa a KK. és RR. naplóját és a mágási naplót — bizonyára igen váratlan furcsaságokra fog találni.
G. M. J.

és így mindazoknak, kik a Duna baloldalán laknak és kik a bécs-győri vasutat akarták volna használni, mindazoknak mondom Pesten a Dunán által kellett volna szállniok, és így a három hidon vámot fizetniök. Ez kétségkívül a hid építőjének — kiknek vezére ugyanegy a bécs-győri vasut vezérével — nagy hasznot hajtott volna, de az ország kereskedésének nem. Egyébiránt mind, a mi a bécs-győri vasuton járt kelt volna, kénytelenített volna Bécsbe menni, Bécs városa vámjának adózójává leendő; és így a magyar kereskedés kétszeres vámalá kerítettett volna.

E természetelleni vasutól hála az egeknek megmenekedtünk. Reméljük, hogy e terv örökre el van temetve, és így — requiescat in pace! (Vége köv.)

Gróf Mailáth János.

Vidéki levelezések.

Honthól. Ipolyságh, majus 18kán. Hont megye folyó hó 15én megkezdett, — de a végzendők legnagyobb része már a főispáni helyettes elnöksége alatt tartott közgyűlésben elvégzettvén, — csak három napig tartott évnegyedes közgyűlésnek nevezetes tárgyai ezek: 1) A papi tized kibérlése iránt divatozó óvás és ellenóvás jegyzőkönyve iktattatott. 2) Olvostatott b. Vessélnyi Miklósnak levele, melyben a RRnek szenvedésű állapotja fölött nyilvánított részvéteért érzékeny köszönetet mondva egyszersmind aggodalmát nyilvánítja azon a municipális jogok gyakorlásánál napi rendre jött visszaélések következményei iránt, melyek mint állítja ezenül is korlátlanul folytatva, a nemzetet és szabadságot okvetlenül sirba döntik, vigasztalást csak abban vélhetni, miszerint vannak még törvényhatóságok, melyek a helyhatósági jogok minden nemét szabad nemzethez illő méltósággal gyakorolva, vezéresillagként tündökölnek a többi előtt, s megérdemlik a honmentő nevet. Ez eddig mind való és szép — szép de valótlan azonban megyénkirei alkalmazása, melynek e tekintetben öntudata nem tiszta, sőt az itt is lábrakapott visszaéléseknek — melyektől oly hízogón menteknek állítatunk — társas viszonyainkban mutatkozik főleg szomorító eredménye, melyek számüzve a már honosulni indult bizalmat, és barátságos egyetértést a polgári élet e nélkülözhetlen két föltételét, a pártoskodás hadistenének veték újra közénk véres szövetségét, melyet csak a lelkes levelező keblében élő kívánság teljesülése oltathat és oltson is el mennél előbb; ezen említett hibás alkalmazás szolgált indító okul azon Bl. P. bírónál által tett indítványra: értesítsük a ns bárót, miszerint dicserete által meglisztelve érezzük ugyan magunkat, de arra érdemelleneknek tartjuk; ettől azonban B. L. főjegyző azon viszonzására, hogy a messze távolban sinlő, annyi testi és lelki szenvedéssel küzdő lelkes hazánkfia szívét illy tudósítással még inkább ne keserítsük, elállván a RR., a jeles szerkesztővel egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktattatni rendeltetett, azon néma bár de forró ohajtást idézve elő jelen sorok írója keblében, hogy magunkat a honmentő névre illy értelembe mennél előbb teljes joggal, tiszta öntudattal méltóknak érezhessük; szolgáljon azonban egyszersmind intésül azon minden tulságot tulsággal pártoló, a szabadelvű nevezetét bitorló — férfiaknak nevezem-e? kik egy idő óta oly systematicus következéssel használják a nyers erőt, kik hogy egy általuk mystificált tömeget eszközökint használhassanak bár mi cél elérésére, készek meggyőződésüket *) — mikint lemetszük a fa ágait ha a kilátást gátolják — fölládozni. Gondolják meg hogy

*) Hont megyében az országgyűlési utasítások kidolgozásával megbízott választmány minden kérést fölött a legtágabb értelemben vett szabadelvűség szellemében készít el a javallatot. S így elő a bíráló gyűlés és az adó kérdése a nélkül, hogy csak egy hang is emelkednék a szabad elme kedvencz gyermekének életvédelmére — kora sirjába száll. Honnan ez? mert jelen volt néhány szegényebb sorsu nemes társunk, kiknek hogy adózni nem nagy kedvük van, igen jól tudják némelyek, de ezek követek akartak lenni — és így inkább vagy el sem jöttek a gyűlésre, vagy hallgattak. Im ez a honti szabadelvűek jellemző tulajdonsága, ez függetlensége.

erősségüknek alapja már magában ingatag néhány lat ezüst nyomásától végkép összeroskad, s az így elhagyottaknak szánakozás vagy megvetés jutand-e osztályrészül? 3) Pest városa az országos választmányok számára kiszolgáltattott szállásokért magát kártalanítani kérvén, ez érdemben készítenő véleményadással az országgyűlési utasítások készítésével foglalkozó választmány megbízott. A kérdéses levél egyszersmind alkalmas szolgált másod alispánunknak azon indítványára, hogy az országos választmányok kevés haszonnal lévén egybekötve, ha a reájuk fordított költségeknek pedig — a házi pénztárból pótolandó — mennyiségét tekintjük, káros voltuk világos lenne, jövőre nézve szüntessenek meg, hatáskörük kerületi választmányokra lévén ruházandó, mi elfogadtatott. Ha elvben kezét fogok is az indítványozó egyénnel, nem helyeselhetem fölhozott argumentumai között azt, hogy minek üljenek azon választmányokban annyi excellentiás mlgos, nagyságos s a t. urak? mert megfordítva mért ne üljenek ott azon osztály tagjai, melynek akár vagyombeli akár egyéb qualificatiók tekintetéből befolyással bírnok kell a törvényhozásba, nem mondom többel, de annyival bizonyosan, mint a képviselő uraknak. 4) Nagybányának azon fölszólítása, miszerint a bányászai törvényeknek országgyűlésileg leendő tárgyalatását megyénk részéről is nyilvánítandó kívánatnak tekintsük, pártolást nyert. 5) Beregnek Szerbia visszacsatolását tárgyzó levele tudomásul vétetett. 6) A büntető törvényjavaslat elkészítésére kiküldött országos választmány munkálata a nádor ő főnsége által megküldetvén választmányhoz utasított. 7) A husárszabásra nézve eddig divatozó 3dik osztály eltöröltetvén a m. hús ára az első osztályzatú helyekre nézve 13, a második oszt. 11; ürühús első osztályzatú h. 9, a második oszt. 8 kban állapított meg. 8) Liptó megyének fölszólítása, hogy az előfogatokra nézve országgyűlésileg hozandó uniformításra nézve teendő indítványát istapoljuk, olly értelemben pártolattott, hogy azoknak általános eltörlését ügyekezendünk eszközölni. 9) A balthi gyógyyszerárus ellen benyújtott azon vádak — miszerint gyógyszerai avultak, tisztátlanok, s kiszolgáltatásuk, az ez érdemben főálló föls. rendeletek ellenére, minden rend mellőzésevel hanyagul kezeltek, — megvizsgálására kiküldött választmány jelentéséből azoknak alaposága kivilágován, a vadott szigorun megfeddetni, s az eset ismélése esetére elmozdítani rendeltetett. 10) Évnegyedes közgyűlésünk tartását oct. 23ra, törvényszékeinket augusztus 23ára határoztunk.

Szabolcsból. N. Kálló, majus 10. A követválasztás nagy munkájában kifáradva, megyénk rendei folyó hó 8án kezdődött évnegyedes közgyűlésünkre kevés számmal gyűltek össze. Az elnök-alispán szives beköszöntése után a martius 13. gyűlés emlékezetét éleszté föl rosszalván a nyers erő behozatalát és jövőre minden illyes kísérletek ellen óvasát nyilvánította. És habár az illetén óvasokat municipális szerkesztői megyei hatóságoknál sokan igen nyomtalan s majdnem üres értelmű szövegek találak: rosszalásában osztozott azonban mindenki, a ki tanácskozásonak szánt teremben komoly s higgadt vitakozást és nem érthetlen larmát akar hallani. — a) A tanácskozás megkezdődött, és — egykét pontot kivéve — alig van tárgy, mely az olvasó közönséget érdekelné, minthogy többnyire házi dolgok elrendelésével foglalkozánk. Utasítás nélkül elindult követjeink után küldendő utasítások szerkesztése olvostatott föl először, mik meghitelesítvén elküldetni rendeltettek. b) Ezután ns Közép-Szolnok levele olvostatott, melyben hazánkkaali egyesülés kérdését fejtegetvén, előadja, hogy a mindkét testvérhon részéről forrón ohajtott cél minél előbb életbe lépjen; Erdély a maga részéről mult hongyülésén már olly elvek életbe hozatala mellett vívott, melyek honunkban napi rendben vannak: ugymint az adó elvállalása, a nemtelenek által hivatalviselhetési s birtokolhatási jog, az utcsinálás közös terhe s t. b. gondolja tehát a ns fölszólító megye, hogy az unio jövője a két testvérhon között már ezek által is előmozdított. E levélben foglalt elvek — kivéve magát az ohajtott egyesülést — Szabolcs megye utasításaival merőben ellenkeznek, — az országos tárgyakat

vitató választmányhoz utasított. c) Turóc megyének levele aggodalom hangján emel szót az alkotmányunkat dúló kérések ellen, melyek napjainkban hazaszerte különböző sikerrel tárgyalatnak. Az ősi alkotmány bomlásnak indulásától fél, ha az adó kérdése keresztül megy, az ősiség bár kissé tövises de még is rózsalánczai széttepetnek, a nemteleneknek ut nyitattik a nemesi birtokok s fő hivatalokra, az aristocraia megaláztatása s töretése céloztatik, mely egyedül képes s tud gátot vetni minden efféle tulkapó elvek terjesztésének. Különösen a sajtónak a hírlapok útján a megyehatóságok ellen tett piszkálódásai, gúnyai, s ha inyük szerint valamelyik nem határoz, a hazafitlanság bélyegével *) szokott cizmettetések ellen emel szót — és azoknak fékezését sürgeti. Volt szó, hogy e megyének mindben a megkereső megye levelével egyező utasításait küldjük meg ns Turócznak, de az elnök-alispán kijelentése után: hogy habár most az egyszer Szabolcs megye ns Turóc megyével egy véleményben van is, de azért sem mi Turócztól sem ő tőlünk többet nem tanulhat — tehát tudomásul vétetett. d) A fiumei kapitányság levelét csendes figyelemmel kísérek a megye rendei, s méltán, mert ez azon kérdés, melynek sikeres megoldása leendő nagyszerű tengeri kereskedésünknak kapuját nyitandja meg. Országos dolgokkal foglalkozó választmányhoz utasított. Fiume nével jelenünkben más kérdés is forrott össze el annyira, hogy az egyiknek buktával — értem az adót — másoknak is bukni kell. Hogy részvényes társulatok által vasutaink jöjjenek létre — ugy hiszem, ez már a n. szombati példa által bebizonyított pium desiderium. Országos ajánlás útján e pénzszük hazában hogy néhány évtized alatt létre nem jó a fiumei vasut kikötőjével — ezt is, ki a megyei utasításokat figyelemmel olvasá, könnyen tudhatja. Mert a melly megyékben az adó megbukott, mindenütt csak mérsékelt ajánlásokról van említés téve, vagy ez is egészen megmaradva, pedig Fiumét vasutja s kikötőjével mérsékelt 3—4 millio forint ajánlással még nem segítjük, mert ide ötször annyi millio is kellend. Nines tehát több forrás hátra: vagy adó, vagy országos kölcsönvétel útján — létre hozni; melly utósó ismét adót vonna maga után; pedig sokan az adót már csak azért sem akarják (és illyenek sokan vannak), mert még ollyan birtoktól is kellene fizetni adórovatot, melynek most csak cizmet de nem jövedelmét bírják, a sok adósság nagy kamataira kellvén bevételüknek nagy, legnagyobb részét másnak általengedni. Az adórovatokat kivétő törvényhatóság pedig hogy kamatfizetések által nullificáltak a bevétel, nem nézné azt, hanem a közönségesen ismert birtok szerint vetné ki a terhet. Hogy vasutaink most adózás útján létesüljenek — azt még azon általános honban nyilvánított visszahatás is kétségessé teszi, melly megyékről megyékre terjed mint a habgyűrűzet a hullámok torlásánál. Fájdalommal írjuk le — de meggyőződésünk az — hogy a Fiume felé vezető vasut kikötője kérdésének kivitele nem az 1843iki országgyűlés dicsősége leendő. Ez ügyet csak az adó kérdésének megérlelése hozza biztos stadiumra, ha a köz nemesség és mindenki, e kérdésnek ellensége, ennek szükségéről s hasznairól meggyőződve leendő. És én megvallom, bár mi üdvösnek tartsam is, márcsak szerintem az első teendőnek a köznevelésnek előmozdítására a nemesség megadóztatását: még is annak addig törvénybe való ígatasát ellenzeném, míg e kérdés honunkban általános elfogadtatást köznemességnél nem nyer, míg

*) Fájdalom ez igaz! sőt a Pesti Hírlap után, melly Ung megyét gúnyosan a semmit megadásban nagy lelkűnek nevezi, a különben józan elvű s temperalt hangu Világ bátorságot von magának Szabolcs megye nem adózni kívánó legnagyobb részének rendeit, „hon fekélyinek“ nevezni; mikint ezt megyénkről két tudósítása közé kapcsolatképen alkalmazott szerkesztői jegyzékben olvashatni. Én itt sújtva nem vagyok, mert becses lapja elvét osztom; de bátor vagyok kérdezni egész tisztelettel a szerkesztő urat: honnan nyerte e gyalázásra fölszabadó hatalmát? meg szabad-e feledkezni csak egy percig is azon tiszteletről, mellyel más ember meggyőződése iránt tartozunk? ... a rendtelenséget sújtotta? az jegyzetében megkülönböztetve nem áll.

ez eszmével a köznemesség nagyobb része meg nem ismerkedik, meg nem barátkozik. Mert ha most csak indítványozása is e kérdésnek olly lázas kitöréseket okozott a nemesség között — mi mint a fontoló mint a vagtató pártot aggodalomba ejtő, — ki ne merje jövendőlni, hogy az adózásnak országgyűlésileg való elhatározása következtében a behajtás pillanatában még borzasztóbbak történések, miknek keserűségét majdan mindnyájan izlelnénk? A nemességre akarja ellenére rótt adó honszerte pusztító ragályként dühöngene, és szomorítóbb jelenetekkel járna, mint millyeneket eddigelő is — fájdalomra minden jobb erzésünk — idéz elő. Meg nem történhetnék-e, hogy mit most egy országgyűlés elhatározott, a másik annak megváltoztatására ismét nyers erő által készített utasítások által kényszerítetnek. Érti kell tehát az adó kérdésének, hogy visszahatást ne idézzen elő. A törvényhozó test bölcsességéhez tartozik eltalálni, mikor s millyen törvény jöjjön létre, midőn az a közelmert szükség postulatuma. A törvény definíciója nem is egyébben pontosul össze: mint az összes nemzetnek — a fejedelmeli köz ohajtása kifejezésében. Főbasis tehát — mellyen s csak a mellyen egyedül alapulva a megadózási törvény hoz hasznot s boldogságot e hazára — közohajtás, közmegegyezés. Olly törvénynek, melly a nemzet nagy része ohajtása ellen hozatott, legyen az bármilly üdvös különben, sükerét látni nem lehet; és minden jogossága mellett sem korszerű; mert vagy erőszakkal hajtatik végre, vagy épen nem hajtatik végre. Az adó ügyében illy közohajtást és megegyezést — e kérdésnél a voksok felét valamivel túllhaladó többséget is számba venni s rajta határozni veszélyes lehetne — a magyar nemesség még ki nem fejezte, várjunk s reméljünk, eljő az idő és az elvetett mag főképp ha okos kertész módjára ápolgatjuk, hazánk boldogulására kikél áldást hozó gyümölcseivel. És hogy mentől hamarabb jöjjön el az ohajtott idő, tegyünk hathatós lépéseket a nevelés körül és ez által minden hasznos s szükséges kerkérdések szerencsés megoldását megkönnyítendjük.

P erger János.

Nógrádból. (Visszapillantás a követválasztásra.) A Világ 35dik számában „Követválasztási előzmények és tactica“ értekezés jelent meg, mire egy higgadt vérű szemtanúnak nem felelni lehetetlen. Hogy a zöld párt győzött, az igaz, mert kitűzöttéi követekké lettek; de mikép és dicsőséggel-e, ez más kérdés. A dolog ekép áll: A fehér tollas párt, úgy, mint a zöld is, municipalis rendszerünk jogánál fogva a szegényebb sorsú nemességet ügyekezett czélja elérésére megszerezni; e részben csak az volt a különbség, hogy a fehér tollas párt, nem a puszta „nem adózási csábítgatással“, de tetemes pénzmennyiséggel vásárolta voksait s úgynevezett kolomposait, ellenben a zöld öldrésze semmit sem költött, bizván a conscriptióban, és előre kiszámított taktikájában, miszerint csakugyan sikerült sok parasztot, zsidót, cigányt, kocsiszt, inast, losonczit, váczit, pesti oskolás diákat a nemesek közé keverni, s azokkal diadalmát kivívni. Csakugyan a sok új diplomás közül egy cigány, zsidó be is záratott a megyei főmlőczbe, a mi a fehér tollasokkal nem történt; pedig ha csak egy is akadott volna köztük, azt a lelkes zöld kardosok, okvetlen szinte vagy jobban megfenyítette volna. — Történt, hogy főispán Eö exelja azt kívánta a fehér zászlós nyilvános többségű pártbiveitől, hogy zászlóikat a megyei terem udvarába be ne hozzák, azt ezek engedelmesen teljesítették; azonban a zöldek a vármegyei nagy terem ablakaiból kidugattak, és csak akkor rejtettek el, midőn ebből már ingerültség kezdett támadni. A nemesi conscriptio pedig — ez volt a zöldek tacticája, melly pénzbe nem került, mert az által nemest creálni könnyű volt a zöld pártnak, és a fehér tollastól a valóságost megtagadni!! — Így győzött a 1800 valódi nemességi, s ezreket költő fehér tollas párt ellen, a fért alig tevő, csekély summát költő, s magát a hirlapokban magasztaló zöld intelligens párt. Nógrád csendét földülta ugyan ezen előzmény, de kik ellen? — azok ellen, kiknek a hivatal s élelemmód galérjukhoz van kötve a jövő tisztujtó szék alkalmával; ekkor sokan szeretnének egy tarka pártot

alakítani; mert Péter és Pál, (most zöld párt) közt lesz a kérdés!! Jellemvonásokat feszegetni látszik a zöld párt, — jobb hallgatni vele; mert sokkal furesőbbak törtétek megyénkben és maig is fátyol alá rejtve, vagy elsimítottak. — Egyébiránt bírálja meg minden honfi az adó el- v. nem fogadása párt vagy megye dicsősége-e? Miután az adó elfogadása a hon megyeiben nagy minoritásban maradt, — s végre is csak a Pesti Hirlap szerkesztője marad egyedül adózó — sőt Zólyom visszahívta, Szatmár Borsod sat. utóbb végette vérengzett: így tehát milly cathogoriába jönnek az adót megtagadó megyék? az intelligensbenem, tehát a nyers erőibe. — A dolog taktikája tehát ez: a módos s kardos, — bár köztudomásul sok nemtelen vagy dubius szavazóból álló nemesség, kik közt a mit sem veszthető rész (a pluralitas) magának intelligentiát, praepotentiát a mai világban a tettes RRnél is vindical, — a szegény valódi nemességnek — mert szegény — voksot sem akarna engedni. Oh te gyáva birtos és valódi nemes, milly sok bitangoktól, kik az eddigi aristocriatit elnyomni, s a magukét maguk érdekében létrehozni ügyekszenek, környékezve ámitatsz el! azt hiszed, hogy az agitatio a néptől indul s ez a nép kívánata? — koránsem — a nép csendes, de önérdékükben bizgatók az istentelenek, és a mi zavar általuk történik, ők mondják rá: lám mit kíván a kor szelleme! nem maradhat meg a régi, újat kell hát kívánunk, s minden régit lerombolunk; pedig ha tervük sikerülne is, nem a nép tömege, de egy pár zavaros szerencse vadászó boldogulna csak mellette; mert a zavarban csak a rozsz lelkü, de fonák eszű boldogult mindig, ő szedte le a tej felét, a nép tömegének pedig mindenkor csak savója jutott!

x. y.

KÜLFÖLDI NAPLÓ.

N.-Britannia. — A M. Herald Szerbia érdekében szultán és a czár közt keletkezett levelezést közli s maj. 3. számában azokhoz hosszú commentart ad, melly ha nem is Urquhart tollából folyt, de minden esetre az ő szellemében iratott. Oroszország terveit, Törökország ellenében — véli a Herald — kiténnék e levelek elsője félig fenyegető félig status - eszélyes engesztelő hangjából jobban mint több év óta bár melly tudomásra jött actákból. Ha azon jobb időkben midőn még a török birodalom keresztényi közbenjárás, egyeztetés, kártékony jóság, s vészteljes ápolás által el nem daraboltatott, el nem nyomtatott, félig el nem fojtatott, egy illy levelet irandottak a régi iskola valamelyik padischahjához, ez toll helyett bizonyosan görbe kardjával felelendett. A dolgok jelenállásban azonban e szultán békés felelete legalább méltóság, udvariasság, s mérséklet, szilárdság s fölségi haltalmához méltó önéretteljes, e mellett atyai tekintettel alkotmányos jogaira, szerencsésjére, s boldogságára egy a moslem szemei előtt hitetlen szerb nemzetnek, s azon nyugodt határozattaljesen saját országa lealjasításába vagy elromlásába soha bele nem egyezni.

Törökország. — A szultán felelete a czár levelére. (Vége.) „Megengedve, hogy azon szabadság, mellyet a nemzet magának vett, midőn meghatalmazás nélkül új fejedelmválasztáshoz fogott, magában és magáért véve nehéz felelősség terhe alatt álló tény, de a nemzet az által igazolta magát, hogy a várparancsnok és a magas porta biztosaitól engedelmet s meghatalmazást kért. Az említett biztosok pedig azzal mentik magukat, hogy a fölhatalmazást azért bocsátották ki, mivel féltek a komolyabb következésektől. Ellenére azon kívánatnak, mellyet táplálánk, hogy kötelességeinket teljesíteni fogjuk, és főnebbi nézeteinket, ön iratának vétele után feleletül küldendjük es. fölségednek, hogy kétségeit eloszlassuk, és ugy a bennünket egyesítő barátság kötelékeit erősebbekké tesszük, még illőnek találunk a Lieven báró által hozatandó fölvilágosításokat bevárni. Az említett bárónak fővárosunkban nem régeni megérkezte után, mind azon fölvilágosítások is közlendők, mellyeket szóval és írásban hozott, tudomásst szerzettünk magunknak. Valamint őt ugy es. fölséged követét is magunk elébe hívtuk meg, és számukra legkegyelmesebb elfogadást rendelénk. Az említett tábornok által tett

fölvilágosítások azonban nem egyeznek meg sem azon tudósításokkal, mellyek kormányunknál vannak, sem a biztosaink által hozzánk küldött oklevelekkel. Azon rendeletek, mellyeket a tábornok és es. fölségednek követe e kérdésnek tárgyalása fölött azon számtalan tanácskozásokban, mellyeket parancsunk szerint ministereinkkel tartottak, közzé tettek, messze vannak attól, hogy méltóságunk és uralmunk jogaival, mellyek föntartására es. fölséged hozzánk küldött iratában bennünket figyelmeztetett, megegyeztetetők legyenek, s egyszersmind azon feleletet is gerjesztették bennünk e rendeletek, hogy általuk új nehézségek állanak elő, mellyek erőszakos rendszabások tetelére adandnak okot. A nyugalom, melly most Szerbiában uralkodik, és a nemzet részéről kormányunk elleni minden panaszok megszünte, mellyeket es. fölséged igazságának kiszolgáltatása bizonyosan előidézték volna, legjobb bizonyosságai annak, milly tisztelettel viseltetnek ezen igazság föntartása iránt. Bizván tehát azon tökéletes barátságban, és baráti érzetekben, mellyeknek es. fölséged mindig annyi jelét adá, helyén találtuk önnök a dolog valódi állását fölfödözni. Miután követének e tárgy fölötti nézeteinket megláttan közlők, e barátságos iratot küldjük es. fölségedhez, és hisszük, hogy es. fölséged nyílt és igaz közléstünkkel felre nem ismerendi, egyszersmind számolunk ama tökéletes bizodalom további föntartására is, melly kormányaink közt áll, és ama benső barátság viszonyok állandóságára, melly bennünket egyesít, és mellynek főállása sziveinknek bármilly állapotok között is becses legyen.“

Egyptom. — Alexandria, aprili 23. Mehemed Ali alsó egyiptomi kirándulásában leginkább a földmíveléssel és igazgatással foglalkozott. Azonban ugy látszik lelki ereje apadásban van: parancsait egymásra hirtelen követik az ellenparancsok, s előbbi keménységét ujjal visszanyeri. A mérnöktestület egy tisztét, kinek kebelében a szerencsétlen fellah-ok iránt emberi szív dobogott, halálra pálcáztatta; egy basát hajdani testőri tábornokot, ki mindig becsülettel szolgált, gályarabságra küldött. Röviden az alkirály mindent elkövet, hogy azon keveseket, kik kedvet mutatnak a szolgálatra, és haszonvehetők, s neki hódolnak, magától elidegenítse. Ezen rozszeszélye nem kevesé tápláltatik a consulok, a szultán követeléseit, és a kereskedés szomorú állapot által. A föld termékei vevőkre nem találunk; a szerencsétlen katonák romlottélelemszerekkel tápláltatnak, mert a java a basák által a kereskedésre tartatik fon. Konstantinapolyból az adót szorítják, s Bourqueney ur azon ürügy alatt, miszerint Franciaország erkölcsi jótállást vett magára, mivel a szultánnal az adó kevesbítését kieszközölte — pártolja a követelést. Mikép fog Mehemed Ali mind ezen követeléseknek megfelelhetni, át nem látható.

SAJTÓ-ÖR.

Magyar Életképek. Szerkesztő Frankenburg, kiadja Heckenast Gusztav. Pesten, 1843. I. — IV. füzet.

A jelen vállalat olly kevés kedvezésben részesült eddig szépiralmi folyóiratink részéről, — mert (a Regelőt kivéve, melly a két első füzetnek bővebb ismertetését adá) a többi lapok, kivévén a füzetek megjelenésének egyszerű egyszerű hirdetését, mind eddig mélyen hallgatnak felőle, — hogy valóban csodalkozhatni, illy szűk marokkal szabott hirdetések, ajánlgatás és dicséretés mellett, mikép juthatott az a közönségnek mégis olly nagy mértékben kegyébe, millyenben azt — tudunk szerint — pártfogására méltatja. Ez némileg annak volna jele, hogy az olvasó közönség olly munkák körül, mellyeknek iránya korszerű, kivitele s életbe léptetése ügyes kezek által kormányoztatik, kitűnő tehetségek által előmozditatik, nem várja be előbb sokszor hivatlan, nem ritkan pártérdesek bírálók ellenséges gáncsait vagy per barátság magasztalásait, hanem minden illynemű bevezetgetés nélkül itél maga, pártolja az érdekes vállalatot, s a jónak emelésére nem vonakodik erszenyét megnyitni, főleg hol irányilag csekély pénzért olly válogatott, különemű s maradandó becsű szépiralmi művek élvezetéhez juthat, mint e jelen vállalatnál.

Politikai lapjaink köréhez az egyes munkák kimerítő bírálatát adni nem tartozik; ezt szépírói lapjainktól várjuk. Legyen elég részünkről az eddigi négy füzet tartalomjegyzékét fölhoznunk, mellyből az olvasók bőven átláthatják, milly érdekes olvasmányt várhatnak a Magyar Életképektől.

Az első füzetet köztisztelendő Fáy Andrásunk kezdi meg bevezetésül irt lelkes előszóval, mellynek gyakorlati irányu gyöngyszavaiból elég legyen egy pár sort fölhoznunk, mint mellyek által e becses vállalat czélja adatik elő: „A Magyar Életképek szép földadata: hazai életből vett olvasmányok által nemzetiséget terjeszteni, s a fiatal gyöngye sziveket és kedélyeket nemzetiség és erkölcs tisztá érzelmei által képezni. Lehető fölségesebb földadat ennél... — Követi ezt Kúthy Laj. „Egy iskolai kaland“ című novellája, melly a kitünően jeles tehetségű szerző műveinek egyik legsikerültebbike. *) Tárkányi Bélától „A szép Julcsa“ versekben irt néprege; Neytől „Lanka“ történeti rajz Kálmán király idejéből, s Gaalától, a gazdag vénaju novellairól „Egy kis tapasztalás“ című jó irányu szeszélyes novella — teszik mindössze ez első füzet tartalmát. — A második füzetben először is egy literatúránkban névszerint még kevesse ismert, de a legszebb tehetséget mutató íróval, Katona Antallal, ismerkedünk meg, ki „Aranka“ című novellája után ítélve, ha studiuma kitünő hivatásának megfelelő, egyike fog lehetni novellairóink legjelesbjeinek. E füzet tartalmához tartoznak még Hazucha „Dorka kisasszony“ című szeszélyes versezete, Frankenburg „Egy estvély“ című novellaszerű képe, Vajda Péter „Magyarország“ satyrája, s Berczy Károly történeti beszélye: „A két serleg.“ — A harmadik füzetet Gaal kezdi meg jelesül festő „A három városbíró“ című novellájával; azonfölül van még e füzetben közösen kedvelt költőknek, Kunossnak, Karácsony“ versezete, s Remellay Gusztáv történeti beszélye „Eszterházy Imre.“ — A negyedik füzet tartalmát teszik: „Az obsitos“ mulattatólag előadott szeszélyes versezet Garaytól; „Hollós Mátyás az alkirály udvara“ Vachot Imrétől; „Csoltó vitéz ballada“ Erdélyitől; „A vig cimborak“ beszély Kovács Páltól, s „A szív“ románcz Neytől.

Ez itt előadott tartalomból — s mi nehezen tartóztathatjuk magunkat a jelesbeknek bővebb szavakkal földicsérésétől — eléggé láthatni, mennyire iparkodtak szerkesztő s írók megfelelni mind a vállalat czimének, kiválólag magyar és nemzeti irányu darabok által, mind a művelt olvasó kényes izlésének a tárgyak és dolgozatok gondos és válogatott kiszemelése által. — A kiadó, kinek oly sok és szép érdemei vannak nemzeti literatúránk terjesztése, emelése körül, a Magyar Életképek kiállításában is tanusítá, hogy ő mind azon jelest, mi kiadó-intézetéből kikerül, költséget nem kimélve iparkodik külsinra nézve is az olvasó közönség előtt minél kedveltebbé tenni. — A Magyar Életképekből új évtől fogva havonként egyegy füzet jelent meg nagy nyolczad-rébtben finom velinen, mellyek némellyike a hat ívet fölmulja, mindenike megközelíti: ára egy füzetnek 40 pengő krajezár. — Mi rövid ismertetésünket azon ohajtással s, a vállalat korszerűsége...

*) Lesz alkalmunk K. L. ur beszélyéről egy más véleményét is közölni. Szerk.

genél fogva, azon biztos reménnyel fejezzük be, hogy a pártfogolás, mellyel iranta az olvasó közönség eddig is viseltetett, nőttön nőni fog, mihez a munkás kiadónak szerencsét kívánunk, a derék szerkesztőnek pedig buzgóságától kitarthatóságot, jeles tapintatától pedig az eddig tapasztalt szerkesztői gondot és munkásságot bizton várhatjuk.

LAPVIZSGA.

Jelenkor (f. e. 40k sz.) Gróf Szechenyi István folytatja „Mély számoló tanítványom“ föliratu cikkét. E közlés feleletként szolgál a P. H. azon nem kevésbbé fölületes, mint szerénytelen állítására, mintha a ns grófra „rá nőtt volna a meg nem emésztett gondolat“ s azon üres vádjára, miszerint a ns gróf az adó dolgában eddig hallgatván, most már a „post festa sacerdos“ szerepet kénytelen játszani. A ns gróf első volt, ki Stadium című munkájában már 1831ben (melly azonban csak 1833ban láthatott világot) az országgyűlési és házi pénztári költségeknek a nemesség által aránylagos viseléséről világosan s kereken kimondá véleményét. Amde azért, mert szükségesnek vélte kengyelfutóként systemájának egy egész összefüggő vázát könyv által közrebocsátani: még sem tartá tanácsosnak, az adóügy mellett sokat szólni vagy agítani, s mintegy kapustól együtt a házba rogyini, mind addig, míg jobban s jobban nem érnék meg ez ügy; nem tartá pedig tanácsosnak azért, mivel lehetetlen volt szem elől bocsátnia, miszerint Magyarországnak a törvényhozásba avatkozható legtöbb lakosával, az anyatejjel belé csepegtetett semmire fizetni nem akaró előitéleténél és saját hasznát át nem látó fölfogásánál fogva, igen-igen csinyán kell banni még azoknak is, kik nem csak másokra rá parancsolják a teherhordást, mint a mostani agitatorok nagyobb része teszi, de maguk is tetemesen meg lennének rakva, s hogy e szerint a dolgot vagy valami Nagy Sándorféle pallós fogja vágatni ketté, vagy az emberi természet titkaiba leereszkedő méltánylat oldhatja csak föl, de semmi esetre fölszines viszketeg, ind szeret korbácsolás s efféle p. hirlapi ingrediens. Később miután a budapesti lánchíd eszméje megfogant, s általa azon üdvös elv is megalapított, miszerint új kellemért új terhet venni törvényesen vállra, nem csak esorbát nem üt a salakjaiból kitisztult polgári szabadságon, de egyedül illy szabad cselekvés gyakorolhatása által válhatik az ember valódilag szabaddá; miután tovább a kormány is bizodalmasan kitüzé az alkotmányos haladás zászlóját, mind a nemes gróf, mind vele együtt sok más józan hazafi jó idő óta azon edes hiedelemben élt, hogy vérünk napról napra nagyobb érettsége következtében sok egyéb hasznossal már az adó dolgát is annak visszalökétesí veszélye nélkül életbe lehetne léptetni. De ekkor egyszerre föltűnik egünkön a p. hirlapi üstökös, és mindennek neki, hü bele Balázs módra az adó dolgát is, mellyet a sokat fizetendők sem mertek volna még olly formákban életbe léptetni, mint millyenben azt nemzetátalukási tekintetben kívántak, semmit vagy igen keveset fizetendő korbácsnokai által munkába véteni; mi természetes, mint hogy e szerint nagy és megemissítő, vagy legalább messze hátráló reakció ébresztetett? mert hisz az sehol jó, vagy legalább erőszak nélküli következtést nem

szült (pedig mi jó és erőszak nélküli következmények után sovárogtunk), ha az igen keveset vagy semmit nem fizetendők szerfölött generose rendelgettek a sokat fizetendők erszényeiről. A nemes gróf ugyan előre látta, hogy illy dosist egyszerre és illy alakban és illy gyógyászoktól nyújtva, a magyar törvényhozó testnek nagyobb része nem fogna még megbírni, s azért erősen is fölteve magában, mindent elkövetni, mi csak tőle telik, hogy az ügy megemítése végett az adó dolga legalább addig is más alakban hozatnék föl, míg a bőszt le nem volna csilapitva; amde e vágygyal kénytelen volt fölhagyni, mivel saját elvbarátai sőt szövetségesei is annyira infascínálva voltak az iránt, miszerint az adó dolgát coute que coute csak a ház. pénztár egy részének átvétele formájában kell szőnyegre hozni, hogy tanácsosnak tartá hallgatni és bevárni az ügyetlenül kezelt és az új hazaboldogító (?) felekezet által csökönnyösszre korbácsolt dolog lefolyását; — s ezt annál is inkább, mivel a haladó (?) pártnak némelly notabilitásai által is fölszólították, hogy miután elvben egyetért, legalább ne ellenzené a megkezdett munkát és ne rontaná meg az ügyet! — Ezen egyenes, őszinte és maga az élet által igazolt nyilatkozatára a ns grófnak, ugy hisszük, leeshetnék valahára a P. H. szerkesztőjének szeméiről a hályog, ha ezen kedves hályogot tovább is megtartani sőt ápolni nem állna érdekében.

Világ (f. e. 40k sz.) „Haladás“ cím alatt megkezd egy érdekes cikket. Értekező több rendbeli törvényes intézkedéseket, mellyek nemzeti haladásunkra irányozvák, elősorolván alaposan mutogatja, mikép azok az ohajtott és remélt gyümölcsöt meg nem termették. Szerinte ezen szomorú tünemény okait kipuhatolni, előmozdítani s a bajon orvosolni igen nehéz földadat. E földadat megoldására a történetírásbani buvárkodás elegendő nem levén, keletkeztek a közgazdasági tudományok, mellyekről legközelebb röviden ugyan, de még is részletesben kíván szólni.

Pesti Hirlap (249k sz.) Vezércikkében cifra de üres azaz haszontalan szavakat közöl illy czim alatt „Közjogi különbségek.“ A czim ugy látszik elvan tévesztve: mert ezen szóhalmazra illy fölirat illetet volna: „Közjogi különbségek.“ Mit kelljen e cikk jelleméről tartanunk, abból kitétszik, mivel szerzője azoknak fölvilágosítására, utbaigazítására, vagy megczafolására, kik a „megyei választások zavar-gásait remképül állítván föl, a polgárok őszve-gének a városi szerkezet rendezésénél adatni czél-zott egyenes politcikai befolyás ellen, rémulve és rémitőleg kérdezik: azt akarjuk-e hogy a megyei választások botrányai a városokra is kiterjedjenek?“ az anyagi világból következő példát hoz föl: „a szél nem söpörhetné meg a földet, s nem óvhatná meg büzhödéstől az oceánt, ha a légmogalom néha orkánná is nem fajulna.“ Valóban gyönyörű egy közjogi elv!!! — Tehát ön szükségesnek vagy üdvösnek tartja hogy a polgári társas életben is az indulatok néha néha orkánná fajuljanak? S ez azután nem forradalmi doctrina? *)

*) Már hogy volna az? hiszen a népboldogítók tollából folyt. Szerk.

HIRDETŐ.

EGY OLASZ NŐ

mind saját lakásán, mind azon kívül órákat kíván adni az olasz nyelv és különbféle női munkákból. Értekez-hetni vele lakásán hatvani utca Horváth-ház 1. udv. 2ik emelet.

A sebészi Almanach

másod évi kötete diszkiadásbar jövő novemberig megjelenend, mellyre június 10ig az előfizetést egy pengő forinttal még mindig elfogadja Emich Gusztáv könyvkereskedése, és a szerkesztőség (magyar-utca 523. sz. a.). Tíz előfizetést küldönek a 11dik példány ingyen adatik. A czimkép ez évben a sebészi rendből van véve. Pesten, maj. 14kén 1843.

A sebészi Almanach I. évi kötete Emich Gusztáv könyvkereskedésében két pengő forintért még mindig megszerezhető. Pap Ignác szerkesztő.

Ronenthal Sámson nyertes fél részére, Kis Ignác Pest megyében keblezett kis-körösi ingatlan javaiból, e folyó évi mart. 9kén több rendbeli szántóföldek, szőlők, erdő, szellérek, és királyi haszonvétel, bírói foglalás alá esvén, mellyeknek a hely szüén leendő brói árveréseni eladására folyó évi június 12dik napja tüzetett ki; miről is az ezen javakat megtartani szándék-lók eleve értesítettek. — Költ Pesten, majus 15kén 1843. Bod Dániel rend. esküd. mint végrehajtó bíró.

Kilián és társánál Pesten
a váci-utczában, Parkfrieder-házban, kapható:
KEGYELMES KIRÁLYI
UTASÍTÁS
a váltóbírószágok számára
legfölsőbb engedelemmel közrebocsátotta
Jászay Pál
n. Srét. Boritékba kötve 40 kr.